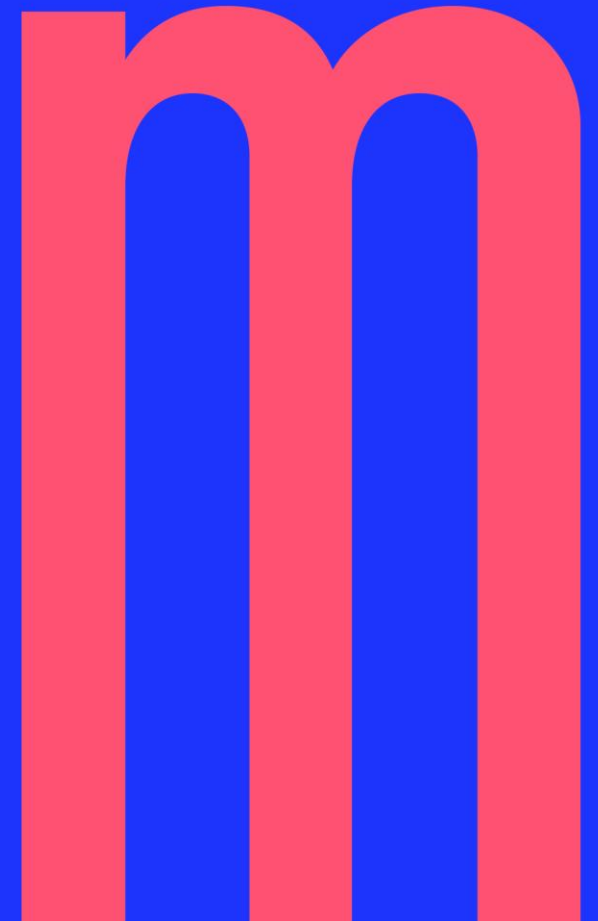

Plánování sociálních služeb – aktuální informace

Odbor sociálních věcí

Oddělení koncepce a plánování

14. 6. 2023

Témata:

1. Představení Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Jihomoravského kraje (SPRSS) na období 2024–2026
2. Zhodnocení sběru žádostí do Akčního plánu rozvoje sociálních služeb (AP) v JMK na rok 2024
3. Síť sociálních služeb s nadregionální či celostátní působností MPSV (tzv. program B)

SPRSS 2024–2026

- návrh dokumentu k dispozici na internetových stránkách Odboru sociálních věcí Krajského úřadu Jihomoravského kraje v sekci Strategické dokumenty
- dokument prošel veřejným připomínkovacím řízením v termínu 12.-22. 5. 2023, prostřednictvím online Google formuláře
- vypořádáno celkem 47 připomínek, z nich 14 akceptováno
- projednání, resp. schválení návrhu dokumentu včetně vypořádání připomínek Zastupitelstvem JMK v termínu 22. 6. 2023

Struktura SPRSS 2024–2026

Popisná část

- proces tvorby strategie
- vyhodnocení a vývoj procesu plánování rozvoje sociálních služeb

Analytická část

- sociodemografická a socioekonomická analýza území JMK
- síť sociálních služeb v JMK
- analýza sociálních služeb a výkonu sociální práce, vč. mapování potřebnosti rozvoje, SWOT
- finanční analýza

Strategická část

- systémové priority
- rozvojové priority

„Jihomoravský kraj napomáhá řešit vzniklé nepříznivé sociální situace osob a zároveň se snaží vzniku těchto situací předcházet prostřednictvím efektivně fungující základní sítě sociálních služeb, která je složena z registrovaných sociálních služeb na území kraje. Služby jsou poskytovány v dostatečné kapacitě, jsou místně, časově i finančně dostupné a naplňují standardy kvality sociálních služeb.“

Základní požadavky na sociální služby zařazené v Základní síti JMK:

- služby jsou poskytovány pouze osobám v nepříznivé sociální situaci, kterou není možné řešit vlastními silami, pomocí veřejně dostupných služeb či jiných přirozených zdrojů (sociální služby doplňují přirozené zdroje osob);
- jsou poskytovány uživatelům především v jejich přirozeném prostředí (pobytové sociální služby určeny pro osoby s vysokou mírou závislosti na péči a podpoře, u nichž podpora v jejich přirozeném prostředí není možná);
- poskytování sociálních služeb je řízeno individuálními potřebami uživatelů (Karty potřeb);
- podpora rozvoje samostatnosti, vedení k sociálnímu začleňování.

- Obyvatelstvo:
  - **Brno** – největší podíl obyvatel v kraji (32 %)
  - **Veselí nad Moravou** – nejvyšší podíl osob starších 65 let (22,8 %) + nejmenší zastoupení věkové skupiny 0-17 let.
  - **Slavkov u Brna a Pohořelice** – nejmenší podíl seniorů (17,7 %)
- Vzdělání:
  - **Brno, Kuřim, Šlapanice** – nejvíce vysokoškolsky vzdělaných osob
  - **Znojmo, Mikulov, Kyjov** – nejvíce osob bez vzdělání
- Uživatelé drog a alkoholu:
  - mezi 2018 a 2020 byl počet uživatelů drog na území JMK stabilní, nedocházelo k výrazným propadům či nárůstům (výjimkou je území města Brna, kde je identifikována tendence k mírnému růstu)

- Zaměstnanost:
  - **Veselí nad Moravou, Šlapanice, Kuřim a Slavkov u Brna** – růst nezaměstnanosti (déle než 12 měsíců)
  - **Hustopeče** – klesající nezaměstnanost
  - celkově v JMK podíl nezaměstnaných osob (4,02 %) patří k nejvyšším v ČR (4. místo ze 14 krajů)
- Exekuce:
  - nižší počet osob v exekuci za 2022 ve všech ORP oproti 2020 (mimo **Ivančice, Mikulov**)
  - průběžný trend poklesu v ORP **Blansko, Hustopeče, Kuřim, Kyjov, Moravský Krumlov, Veselí nad Moravou, Vyškov a Zidlochovice**
- Příspěvek na péči:
  - meziroční nárůst příjemců mladších 18 let (především u II. a III. stupně); u IV. stupně poskytují péči v 94 % neformální pečovatelé
  - skupina osob ve věku 18–64 let mezi 2018–2021 bez významné změny v počtu příjemců (nárůst podílu osob ve III. a IV. stupni)
  - skupina nad 65 let mezi 2018–2021 snížení počtu příjemců o 1,5 % v I. a II. stupni (v III. a IV. stupni mírný nárůst)
  - nejvíce příjemců v ORP **Kyjov, Veselí nad Moravou, Boskovice**

Mapování potřebnosti:

- dotazníkové šetření od prosince 2022 do ledna 2023;
- oslovení poskytovatelé sociálních služeb, obce s rozšířenou působností, zástupci speciálních škol, rodiče žáků těchto škol, uživatelé sociálních služeb a pečující osoby;
- kumulace potřeb, komplexnost řešení, multidisciplinarita, mezirezortní spolupráce.

Podporu je třeba zaměřovat zejména na **cílové skupiny**:

- osoby s poruchami autistického spektra,
- rodiny s dětmi,
- osoby s duševním onemocněním,
- osoby s demencí,
- nízkopříjmové osoby či rodiny ohrožené chudobou,
- neformální pečující,
- osoby závislé na návykových látkách (zejména alkoholu a drogách).

SPRSS na období 2024–2026 vychází z priorit:

- dostupnost sociálních služeb, které zajišťují péči a podporu lidem v nepříznivé sociální situaci v jejich domácím prostředí;
- podpora paliativní péče v sociálních službách;
- podpora péče o duševní zdraví v návaznosti na reformu péče o duševní zdraví vč. péče o lidi se závislostí;
- pokračování v transformačním procesu sociálních služeb v kraji, jehož podstatou bude zajištění péče u vybraných klientů jinou formou, než je ústavní péče;
- zajištění systémové spolupráce s městy a obcemi v kraji při řešení sociální politiky;
- podpora řízení krajské sítě sociálních služeb a její optimalizace s ohledem na potřebnost, dostupnost a kvalitu sociálních služeb a finanční udržitelnost sítě.

PRIORITA A Podpora procesu plánování sociálních služeb

Opatření A. 1 Podpora procesu plánování rozvoje sociálních služeb na krajské úrovni

- organizace a koordinace PS koordinátorů KP a PS okresních týmů
- zapojení oddělení koncepce a plánování do platforem = propojit výstupy do KP
- vytváření příležitostí pro setkávání s poskytovateli

Opatření A. 2 Podpora vzájemné spolupráce Jihomoravského kraje s obcemi s rozšířenou působností v oblasti komunitního plánování a procesů síťování sociálních služeb

- setkávání zástupců JMK a 21 ORP
- předávání výstupů z KP ORP do JMK jako podklady pro strategie
- vzdělávání a metodická podpora koordinátorů KP

PRIORITA B Podpora řízení krajské sítě sociálních služeb a její optimalizace s ohledem na potřebnost, dostupnost a kvalitu sociálních služeb a finanční udržitelnost Základní sítě JMK

Opatření B. 1 Zpracování jednoletých akčních plánů rozvoje sociálních služeb

- tvorba plánů ve spolupráci s ORP a PS
- veřejné připomínkování AP
- každoroční vyhodnocení AP

Opatření B. 2 Realizace individuálního projektu na financování služeb sociální prevence

- vydání pověření vybraným poskytovatelům SS
- financování SS

PRIORITA B Podpora řízení krajské sítě sociálních služeb a její optimalizace s ohledem na potřebnost, dostupnost a kvalitu sociálních služeb a finanční udržitelnost Základní sítě JMK

Opatření B. 3 Realizace kontrolních šetření hospodaření, výkaznictví a efektivity sociálních služeb zařazených do krajské sítě sociálních služeb

- vznik metodiky kontrolního šetření
- vzdělávání pracovníků provádějících kontroly
- realizace kontrolních šetření v sociálních službách podle nastaveného plánu
- zpracování výstupů kontrolních šetření

Opatření B. 4 Správa Krajského informačního systému sociálních služeb

- správa systému
- reflexe a podněty ORP a poskytovatelů

PRIORITA C Podpora zvyšování kvality sociálních služeb

Opatření C. 1 Podpora kvality poskytovaných sociálních služeb formou metodické podpory poskytovatelů sociálních služeb v návaznosti na zavádění Karet potřeb do praxe poskytovatelů

- metodické návštěvy v sociálních službách
- metodická setkání s poskytovateli služeb
- zapojení a proškolení koordinátorů KPSS v oblasti metodické podpory

Opatření C. 2 Podpora kvality poskytovaných sociálních služeb a sociální práce v příspěvkových organizacích Jihomoravského kraje

- metodická setkání s managementem služeb příspěvkových organizací JMK
- kulaté stoly pro sociální pracovníky příspěvkových organizací JMK

PRIORITA C Podpora zvyšování kvality sociálních služeb

Opatření C. 3 Podpora procesu transformace a deinstitucionalizace pobytových sociálních služeb

- aktualizace struktury řízení na KrÚ JMK, vznik řídicího výboru a projektového týmu
- podpora transformačních týmů
- realizace projektů na podporu transformace
- rozvoj sociálních služeb v souladu se Strategií transformace JMK

Opatření C. 4 Podpora péče o duševní zdraví v návaznosti na reformu péče o duševní zdraví

- rozvoj služeb
- podpora krizových služeb (vznik koordinovaného systému krizové péče)
- vznik center duševního zdraví
- podpora odborného rozvoje preventivních služeb pro rodiny s dětmi v riziku
- zvyšování kvality služeb a transformace DoZP pro lidi s duševním onemocněním
- podpora multidisciplinární spolupráce sociálních a zdravotních služeb
- podpora uživatelských spolků a podpora pečujících
- podpora destigmatizačních opatření a aktivit
- činnost pracovní skupiny s výstupem Koncepce péče o duševní zdraví v JMK

PRIORITA C Podpora zvyšování kvality sociálních služeb

Opatření C. 5 Podpora paliativní péče v sociálních službách

- rozvoj terénních sociálních služeb
- vzdělávání terénních týmů a rozvoj spolupráce sociálních a zdravotních služeb v terénu
- podpora pobytových zařízení v zajištění odborně vedené paliativní péče
- podpora vzdělávání pracovníků pobytových služeb v paliativní péči
- navýšení úvazků sester a PSS v pobytových soc. službách
- spolupráce pobytových soc. služeb s poskytovateli zdravotních služeb v rozvoji paliativní péče v zařízení

PRIORITA D Podpora informovanosti o sociálních službách

Opatření D. 1 Vznik a správa webové platformy „Prostě doma”

- vznik webové platformy „Prostě doma”
- správa a zpracování obsahu platformy

Opatření D. 2 Správa Elektronického katalogu poskytovatelů sociálních služeb a jeho aktualizace

- správa katalogu
- průběžná aktualizace katalogu

Odborné sociální poradenství

PRIORITA 1 Dostupnost odborného sociálního poradenství v oblasti finanční a dluhové problematiky

Opatření 1.1 Podpora služeb odborného sociálního poradenství v oblasti finanční a dluhové problematiky
→ posílení kapacit odborného sociálního poradenství

Služby sociální péče

PRIORITA 2 Dostupnost sociálních služeb, které zajišťují péči a podporu lidem v nepříznivé sociální situaci v jejich domácím prostředí

Opatření 2.1 Podpora rozvoje terénních služeb sociální péče s cílem zvýšit dostupnost péče a podpory v domácím prostředí

→ posílení kapacit pečovatelské služby; osobní asistence; odlehčovací služby v terénní formě; podpory samostatného bydlení

Opatření 2.2 Podpora rozvoje ambulantních sociálních služeb, které zajišťují osobám se sníženou soběstačností podporu a pomoc během dne, umožňují nácvik a rozvoj jejich dovedností

→ posílení kapacit denního stacionáře, centra denních služeb

Služby sociální péče

PRIORITA 3 Dostupnost pobytových služeb určených pro osoby v nepříznivé sociální situaci, které nemohou zůstat v domácím prostředí za podpory pečujících osob či jiných forem sociálních služeb

Opatření 3.1 Podpora vzniku a rozvoje pobytových sociálních služeb komunitního typu, které zajišťují celodenní péči osobám s vysokou mírou potřebné podpory
→ posílení kapacit domova se zvláštním režimem, domova pro osoby se zdravotním postižením; domova pro seniory

Opatření 3.2 Podpora vzniku a rozvoje sociální služby chráněného bydlení pro osoby se zdravotním postižením, které se nacházejí v domech či bytech v běžné zástavbě
→ posílení kapacit pro chráněné bydlení

Služby sociální péče

PRIORITA 3 Dostupnost pobytových služeb určených pro osoby v nepříznivé sociální situaci, které nemohou zůstat v domácím prostředí za podpory pečujících osob či jiných forem sociálních služeb

Opatření 3.3 Podpora zvyšování kvality poskytované péče v zařízeních pobytových sociálních služeb
→ posílení úvazků přímé péče u služeb domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem ve vazbě na zhoršující se stav klientů, vyžadující vyšší míru podpory v zařízeních pobytových sociálních služeb

Služby sociální péče

PRIORITA 4 Dostupnost služeb nabízejících odlehčení pečujícím osobám

Opatření 4.1 Podpora rozvoje odlehčovacích služeb pobytové formy
→ posílení kapacit odlehčovací služby

Služby sociální prevence

PRIORITA 5 Dostupnost služeb sociální prevence zajišťujících podporu dětí a osob se zdravotním postižením

Opatření 5.1 Podpora rozvoje sociálních služeb zajišťujících podporu při péči o dítě se zdravotním postižením v raném věku
→ posílení kapacit rané péče

Opatření 5.2 Podpora rozvoje sociálních služeb terénní a ambulantní formy zaměřujících se na rozvoj a udržení schopností a dovedností osob se zdravotním postižením, zejména v oblasti pracovního uplatnění
→ Posílení kapacit sociálně terapeutických dílen; sociální rehabilitace

Služby sociální prevence

PRIORITA 6 Dostupnost služeb pro ohrožené děti a rodiny

- Opatření 6.1 Podpora rozvoje terénních a ambulantních sociálních služeb, které se zaměřují na práci s dětmi, mládeží a mladými dospělými a na posilování kompetencí rodičů a pěstounů
- metodická a koncepční podpora stávajících SAS pro rodiny s dětmi
  - metodická a koncepční podpora stávajících nízkoprahových zařízení pro děti a mládež
  - posílení úvazků SAS, v souladu s požadavky JMK na výkonnost služby a plnění její role v síti a v souladu s doloženými potřebami území.

Služby sociální prevence

PRIORITA 7 Dostupnost služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

Opatření 7.1 Podpora služeb sociální prevence, které se zaměřují na práci s osobami bez přístřeší, osobami ohroženými ztrátou bydlení a uživateli návykových látek
→ posílení kapacit nízkoprahových denních center; nocleháren; terénních programů

Opatření 7.2 Podpora dostupné koordinované krizové pomoci pro dospělé a děti v krizové situaci
→ metodická a koncepční činnost
→ zvyšování kompetencí sociálních pracovníků ve spolupráci s resortem zdravotnictví
→ rozvoj sociálně-zdravotní oblasti v souladu s aktuálními trendy
→ posílení kapacit krizové pomoci a telefonické krizové pomoci

Akční plán rozvoje sociálních služeb v JMK pro rok 2024

- prováděcí dokument SPRSS, zpracován na období jednoho roku, plní opatření SPRSS na dané období a aktualizuje kapacitu stávající krajské sítě sociálních služeb,
- sběr žádostí do Základní sítě sociálních služeb pro rok 2024 probíhal v termínu od 10. do 24. února 2023 přes Krajský informační systém, modul Krajská síť,
- žádosti podávaly pouze služby, které v roce 2024 mění (aktualizují) kapacity či údaje služby nebo v roce 2024 plánují rozšíření své kapacity,
- Jihomoravský kraj obdržel celkem 76 žádostí o rozvoj (57 akceptováno) a 26 žádostí o aktualizaci údajů či kapacit služby,
- návrh Akčního plánu prošel veřejným připomínkovacím řízením v termínu 12.-22. 5. 2023, prostřednictvím online Google formuláře (vypořádáno celkem 7 připomínek, z nich 2 akceptovány),
- projednání návrhu dokumentu včetně vypořádání připomínek Zastupitelstvem JMK v termínu 22. 6. 2023.

- rozvoj sociálních služeb o celkem 57,29 úvazků v přímé péči, z toho 13,00 úvazků v přímé péči pro příspěvkové organizace JMK,
- navýší se kapacita chráněného bydlení o 8 lůžek, odlehčovací služba se rozšíří o 12 lůžek,
- v rámci transformace Emina zámku, příspěvková organizace vznikne malokapacitní domov se zvláštním režimem o kapacitě 12 lůžek, kdy se sníží kapacita z původní kapacity ústavního zařízení,
- Základní síť v JMK pro rok 2024 tvoří **celkem 416 služeb**,
- výsledná podoba Základní sítě pro rok 2024 – po aktualizaci (srpen 2023) – reálná podoba dle doložené deklarace potřebnosti a podpory obcí s rozšířenou působností, výsledků hodnocení předložených žádosti o finanční podporu pro rok 2024 a od výše dostupných finančních prostředků ze státního rozpočtu.

- celkem pro rok 2023 zařazeno 114 organizací, které poskytují 228 služeb
- v JMK působí 28 organizací, poskytováno 42 služeb (73 úvazky v přímé péči a 119 lůžek v rámci služeb sociální prevence a péče)
- nevyjasněný, nespecifikovaný a opakovaně modifikovaný pojem „celostátní a nadregionální“
- velmi problematický (před)výběr poskytovatelů sociálních služeb zařazených do dotačního řízení
- vágní kritéria pro hodnocení oprávněnosti žadatele, včetně absence předvídatelného, rovného a explicitního způsobu návrhu stanovení výše dotace jednotlivým žadatelům
- přehodnocení „stávajících služeb“ dle objektivizovaných kritérií (říjen 2023–červen 2024), kroky k případnému přechodu služeb nenaplňujících kritéria „nadregionality“ do regionálního, případně jiného způsobu podpory

Kontakty na pracovníky Odboru sociálních věcí KrÚ JMK:

Mgr. Blanka Mikaušová, DiS.

referentka koncepce a plánování

telefon: 54165 2189

e-mail: mikausova.blanka@jmk.cz

Mgr. Michaela Tučková

referentka koncepce a plánování

telefon: 54165 2152

e-mail: tuckova.michaela@jmk.cz

Mgr. Pavlína Pospíšilová

referentka koncepce a plánování

telefon: 54165 2150

e-mail: pospisilova.pavlina@jmk.cz